

prout possibilis est. Quod igitur ipse est, & quod tunc contingit moveri, cum actus ipse sit, & quod nec ante nec post, manifestum est. Nam contingit, vnumquodque aliquandoquidem operari, aliquando minime: velut ædificabile, prout ædificabile: & ædificabilis, prout ædificabilis actus, ædificatio est. Aut enim hoc, ædificatio in ædificabili actus, aut domus. At ubi domus sit, non ultra ædificabile erit. Ædificatio verò eius est, quod ædificabile est. Necessè itaque ædificationem, actum esse. Ædificatio verò, motus quidam est. Eadèmq; in cæteris motibus ratio est. Quod verò hæc sint rectè dicta, ex his quoque constat, quæ alij de ipso referunt: tum ex eo, quod non facile est cuiquam in alio genere eum collocare. Et patet ex iis etiam, quæ alij protulerunt. Quidam enim alteritatem, inæqualitatem, & ipsam non ens, quorum nullum necesse est moveri. At neque mutatio in hæc, neque ex his potius, quam ex oppositis est. Causa verò, propter quam in his motum statuerunt, ea est, quod indefinitum quiddam videtur esse motus: alterius verò coordinationis principia, vtpote privatiua, indefinita sunt. Nam nec quod quid, nec tale, nec aliorum prædicamentorum vllum, ipsorum est. Quod verò motus indefinitus esse videatur, ea est causa, quod neque inter ea, quæ sunt potentia entia, nec quæ secundum actum, ponere ipsum est. Nec enim quod potest quantum esse, moveri necessarium est, nec actu quantum. At motus, actus quidem esse videtur, quanquam imperfectus: causa verò est, quod imperfectum est possibile, cuius actus est. Quam ob rem difficile ipsum comprehendere quidnam sit. Nam aut in privationem necessè reponetur, aut in potentiam, aut in actum simplicem. Horum autem nullum videtur contingere posse. Superest igitur quod dictum est esse & actum, & non actum, qui dictus est: qui & si difficilis cognitu sit, tamen contigit esse. Simul & illud perspicuum est, motum esse in moto: actus enim eius est à motivo. Neque alius est motui actus: oportet enim utriusque actum esse. Nam motivum est, eo quod possit: movens verò, eo quod operetur. Verum activum, est ipsius mobilis. Eodem itaque modo vnius utriusque actus, quemadmodum eadem distantia ad duo vnius, & ad vnum duorum, ascensus quoque, ac descensus: at esse, non est vnum. Ita etiam in mouente, & in moto.

A ἢ δὴ αὐτὸν ἐπιτελέχεια κίνησις ὅτιν ὅτι μὴ γὰρ ὅτιν αὐτῆ, καὶ ὅτι συμβαίνει τότε κινεῖσθαι, ὅτιν ἢ ἐπιτελέχεια ἢ αὐτῆ, καὶ οὐτε ποσῶτερον οὐδ' ὕστερον, δῆλον. ἐν δὲ χρεῖται γὰρ εἰσαγοῖν ὅτι μὴ ἐνεργεῖν, ὅτι δὲ μὴ οἶον, τὸ οἰκοδομητὸν ἢ οἰκοδομητὸν, καὶ ἢ τὸ οἰκοδομητὸν ἐνεργεῖα ἢ οἰκοδομητὸν, οἰκοδομησις ὅτιν. ἢ γὰρ οὐτὸ ὅτιν ἢ οἰκοδομησις, ἢ ἐνεργεῖα, ἢ οἰκία· ἀλλ' ὅτιν ἢ οἰκία ἢ, ἢ ἢ ἐπὶ οἰκοδομητὸν ἔσται οἰκοδομησις.

B τῆς δὲ τὸ οἰκοδομητὸν. ἀνάγκη ἀναοἰκοδομησις τῆς ἐνεργεῖας ἐστίν. ἢ δὲ οἰκοδομησις, κίνησις πρὸς δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι ἢ δὲ ἀλλαν κινήσεων. ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, δῆλον ἐξ ὧν οἱ ἀλλοι λέγουσι περὶ αὐτῆς, καὶ ἐν τῆ μὴ πρὸς δὲ διόρισται ἀλλως ἑαυτῆς. οὐτε γὰρ ἐν ἀλλω πρὸς γίγναι δέωται· αἰ δεῖναι αὐτῆ δὴ δῆλον δὲ ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ μὴ γὰρ ἐπιτελέχεια καὶ αἰσθησις καὶ τὸ μὴ ὄν ὧν οὐδὲν ἀνάγκη κινεῖσθαι, ἀλλ' οὐδ' ἢ μεταβολῆ, ἢ εἰς εἰς ταῦτα, οὐτ' ἐν τοιούτων μᾶλλον, ἢ ἐν τῆς ἀπικμύθου. ἄπικον δὲ τῆ εἰς ταῦτα πέντα, πρὸς ἀόριστον πρὸς δὲ ἐστίν ἢ κίνησις. τῆς δὲ ἐπέχεις συσσειχίας ἀπρῆ, διὰ τὸ σερητικῆς ἐστίν, ἀόριστος. οὐτε γὰρ τῆς, οὐτε τοῖνδε οὐδὲ μία αὐτῆς, ἢ τῆς λοιπῶν κλητηρεῖαν. τῆ δὲ δοκεῖν ἀόριστον ἐστίν τῆς κίνησιν, ἄπικον, ὅτι οὐτ' εἰς δὴ αὐτῆ ὄντων, οὐτ' εἰς ἐνεργεῖας ὅτιν πέντα αὐτῆς. οὐτε γὰρ τὸ δὴ αὐτὸν ποσὸν ἐστίν, κινεῖται ἐξ ἀνάγκης, οὐτε τὸ ἐνεργεῖα ποσόν. ἢ τε κίνησις ἐνεργεῖα μὴ ἐστίν δοκεῖ πρὸς ἀτελής δὲ. ἄπικον δὲ, ὅτι ἀτελής τὸ δὴ αὐτὸν οὐδὲν ἐνεργεῖα· καὶ διὰ τῆς χαλεπὸν αὐτῆς ἀαβεῖν, πρὸς ὅτιν. ἢ γὰρ εἰς σερησιν ἀνάγκη δεῖναι, ἢ εἰς δὴ αὐτῆ, ἢ εἰς ἐνεργεῖαν ἀπικῆς. τοῦτων δὲ οὐδὲν φάσιν ἐπὶ ἐνδεχόμενον. ὡς κείπεται τὸ λαχθῆν ἐστίν καὶ ἐνεργεῖαν, καὶ μὴ ἐνεργεῖαν τῆς εἰρημύθου, ἐστίν μὴ χαλεπῶ, ἐνδεχόμενον δὲ ἐστίν. καὶ ὅτι ὅτιν ἢ κίνησις ἐκ τῆς κινήσιν, δῆλον. ἐπιτελέχεια γὰρ ὅτι τούτου ἑαυτὸ τὸ κινήσιν· καὶ ἢ τὸ κινήσιν καὶ ἐνεργεῖα ἐκ ἀλλῆ ὅτιν. δὲ μὴ γὰρ ἐστίν ἐπιτελέχεια ἀμφοῖν κινήσιν καὶ ἐνεργεῖαν, τὸ δὴ αὐτὸν ποσὸν δὲ, τὸ δὴ αὐτὸν ποσὸν δὲ, τὸ ἐνεργεῖαν ἀλλ' ἐστίν ἐνεργεῖαν τῆς κινήσιν. ὡς ὁμοίως μία ἀμφοῖν ἐνεργεῖα, ὡς πρὸς τὸ ἑαυτὸ διάστημα ἐν ποσῶς δύο, καὶ δύο ποσῶς ἐν, καὶ τὸ ἀάπικον, καὶ τὸ κείπικον, ἀλλὰ τὸ ἐστίν οὐχ ὄν. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῆς κινήσιν καὶ κινήσιν.